

ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

του κ. ΣΤΡΑΤΗ Δ. ΣΩΜΕΡΙΤΗ

Στις 11 Δεκεμβρίου 1963 ή «Έλληνική Ένωσις υπέρ των Δικαιωμάτων του Άνθρώπου και του Πολίτου» έώρτασε στην αίθουσα «Βενιζέλος» την 15η επέτειο από της υπογραφής της Οικουμενικής Διακηρύξεως του ΟΗΕ.

Κατά την συγκέντρωση, πλην της Προέδρου της Ένώσεως κ. Θάλειας Ν. Κολυβά και του κ. Ήλια Τσιριμώκου Άντιπροέδρου της Διεθνούς Όμοσπονδίας των Δικαιωμάτων του Άνθρώπου, ο κ. Στράτης Σωμερίτης με την ιδιότητα του ως Γενικού Γραμματέως της Ε.Ε.Υ.Δ.Α.Π. έκαμε μιá πλήρη ανασκόπηση της θέσεως των Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων στη χώρα μας, από της πλευράς της εφαρμογής των και των σημειουμένων παραβιάσεων των.

Δημοσιεύομε τó πλήρες κείμενο της δμιλλας αυτής του κ. Στρ. Σωμερίτη.

Άποτελεί καθιερωμένη αρχήν δια την Έλληνικήν Ένωσιν υπέρ των Δικαιωμάτων του Άνθρώπου και του Πολίτου κατά την έτησίαν συγκέντρωσιν την όποιαν όργανώνει με την εύκαιρίαν της έπετείου της υπογραφής της Οικουμενικής Διακηρύξεως του Ο.Η.Ε., να μη περιορίζεται μόνον εις πανηγυρικούς λόγους. Οί λόγοι είναι πάντοτε εύκολοι, αλλά ή πράξις δύσκολος. Τό ρητόν της Γραφής «τό μόν πνεύμα πρόθυμον ή δέ σάρξ άσθενής» Ισχύει δυστυχώς και δια τα δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτου. Δι' αυτό και ή Ένωσίς μας, ή όποία έχει σκοπόν της όχι μόνον τούς λόγους αλλά και τας πράξεις δια την υπέρσπισιν των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχει καθιερώσει κατά την ήμέραν αυτήν να συνδυάζη τόν όφειλόμενον πανηγυρικόν με τόν άπολογισμόν του τί έγινε και την υπόμνησιν του τί πρέπει να γίνη και εις τόν τόπον μας, ώστε τα ανθρωπίνα και τα πολιτικά δικαιώματα να είναι μία καθημερινή και ζώσα πραγματικότητα της δημοσίας μας λειτουργίας. Καί εύτυχώς ότι έφέτος ό άπολογισμός αυτός δέν πρόκειται, είμεθα βέβαιοι, να άπευθυνθή δικίως όλα τα προηγούμενα έτη εις ώτα μη άκούόντων.

Πραγματικά ή 3η Νοεμβρίου συνέπεια της 11ης Ιουνίου, ότε έπεσεν ή κυβέρνησις της Ε.Ρ.Ε. ήλθε να έπιβεβαιώση με την έλευθεράν έκφρασιν της λαϊκής θελήσεως όχι μόνον την δημοκρατικότητα της μεγάλης πλειοψηφίας του έλληνικού λαού, αλλά και την άπόφασίν του να κάμη την έλληνικήν Δημοκρατίαν πράξιν πραγματικήν, ή όποία μέσα από τούς θεσμούς

και την όλην ζωήν της Πολιτείας να οδηγήση τό Έθνος μας και τόν Λαόν μας προς ένα μέλλον άντάξιον του παρελθόντος του.

Η 3η Νοεμβρίου έτσι άποτελεί αναμφισβήτητα ένα όρόσημον στην σύγχρονον Ιστορίαν του τόπου μας. Έχρειάσθη ή θρασεία έπιβουλή κατά της κυριωτέρας των πολιτικών έλευθεριών του λαού, ή όποία συνίσταται εις την δια της έλευθέρας και μυστικής ψηφοφορίας άνάδειξιν των κυβερνητών του δια να έπακολουθήση αυτός ό ήρωϊκός άγών δια την δημοκρατίαν, ό όποίος επί μίαν διετίαν συνεκλόνησε τόν λαόν μας και προετοίμασε την νίκην του της 3ης Νοεμβρίου.

Άπό τη ήμέραν αυτήν είναι γενικόν τό αίσθημα ότι νέα συνθήκαι έδημιουργήθησαν δια τόν τόπον μας, ότι ή βία και ή φοβία έπαυσαν ν' άποτελούν τα όργανα της κυβερνητικής έξουσίας και ότι αντιθέτως ή έλευθερία έπανήλθεν πάλιν εις τόν τόπον, όπου τό πρώτον έγεννήθη.

Σημαίνει αυτό ότι έχουν έκλείψει και όλα τα θλιβερά ίχνη τα όποία έχει αφήσει τό παρελθόν από της άπόψεως της παραβιάσεως των ανθρωπίνων και πολιτικών δικαιωμάτων εις τόν τόπον μας; Άσφαλώς όχι. Καί άκριβώς έπειδή ή Ένωσίς μας είναι σωματεϊόν μη κομματικόν, άδέσμευτον προς πάσαν κατεύθυνσιν και έχον την υποχρέωσιν να άγωνίζεται δια τα ανθρωπίνα πολιτικά δικαιώματα μέχρι της ήμέρας όπου πραγματικά θα ύψωθή λευκή σημαία και εις τόν τόπον μας, ως προς τας παραβιάσεις των, είναι υποχρεωμένη σήμερα να κάμη την υπόμνησιν προς την κυβέρνησιν την

νέαν, ἡ ὁποία ἐκφράζει εἰς τὴν ἐξουσίαν τὴν δημοκρατικὴν θέλησιν τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τῶν σημείων ἐκείνων ποὺ θὰ πρέπει νὰ θεραπευθοῦν ὥστε πραγματικὰ νὰ καταστή ἄνευ δυνατότητος ἐπιστροφῆς ἢ κατάστασις, ἡ ὁποία ἐπὶ μίαν σχεδὸν ὀλόκληρον 30ετίαν καὶ ἰδιαιτέρως ἀπὸ τοῦ 1936 καὶ ἐντεῦθεν ἔπληξεν τόσον βαρέως τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸν τόπον μας. (Βεβαίως ἡ νέα κυβέρνησις ἔχει δείξει ἤδη τὰς δημοκρατικὰς προθέσεις της καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅπως τὸ εἶπομεν ἤδη, ὅτι τὸ κήρυγμά μας δὲν θὰ ἀπευθυνθῆ αὐτὴν τὴν φοράν τούλάχιστον εἰς ὧτα μὴ ἀκουόντων). Καὶ ἐὰν ἐπὶ ὠρισμένων σημείων τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς, ὅπου ἤδη ἐξεδηλώθησαν αἱ προθέσεις τῆς νέας κυβερνήσεως, μᾶς χωρίζουν ὠρισμένοι ἀποχρώσεις ἀπὸ τὰ κυβερνητικὰ μέτρα ὅπως ἐξηγγέλθησαν, δὲν σημαίνει αὐτὸ καθόλου ὅτι δὲν πιστεύομεν εἰς τὴν ταυτότητα τῶν σκοπῶν τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς μὲ τὴν θέλησιν τῆς παμψηφίας τῆς δημοκρατικῆς κοινῆς γνώμης καὶ ὅτι διαβλέπωμεν οἰανδήποτε πρόθεσιν ἀπομακρύνσεως τοῦ Κέντρου ὡς κυβερνήσεως ἀπὸ τὰ ὅσα προεκλογικῶς εἶχεν ὑποσχεθῆ πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν.

Μὲ τὸν ὑπαινιγμὸν αὐτὸν ἐννοοῦμεν κυρίως τὴν θέσιν τῆς νέας κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ περιωνύμου θέματος τῶν πολιτικῶν κρατουμένων. Ὑπεστηρίξαμεν πάντοτε ὅτι οἱ κρατούμενοι αὐτοὶ δὲν ἦσαν ἀπλοῖ κρατούμενοι τοῦ κοινού δικαίου. Ὅτι ἀντιθέτως πρὸς τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς κυβερνήσεως τῆς ΕΡΕ, ἡ ὁποία διεκήρυσσεν ὅτι δὲν ὑπάρχουν πολιτικοὶ κρατούμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ 1000 περίπου ὑπόλοιποι κατάδικοι διὰ πράξεις τελεσθείσας, εἴτε κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς λόγῳ τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως, εἴτε μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ἦσαν καὶ πραγματικῶς καὶ νομικῶς πολιτικοὶ κατάδικοι. Διότι ἡ φύσις τοῦ ἀδικήματός των, τὸ κίνητρον τὸ ὁποῖον τοὺς ὑπέκίνησεν εἰς αὐτὸ τὸ ἀδίκημα, ἦτο πολιτικόν. Πολιτικὴ πράξις ἦτο ἡ Ἐθνικὴ Ἀντίστασις. Ὅπως πολιτικὴ πράξις, ἦτο ὁ Δεκέμβριος ἢ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος τοῦ 1945 — 45. Καὶ ὡς πολιτικὰ ἀδικήματα τὰ ὁποία διέπραξαν οἱ κατάδικοι αὐτοί, ἐφ' ὅσον τὰ συνδέει μὲ τὴν ἀντιστασιακὴν ἢ μεταπελευθερωτικὴν ἐπαναστατικὴν δράσιν τῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν κομμάτων, εἰς τὰ ὁποία ἀνήκον. Δι' αὐτὸ καὶ διαφωνοῦμεν μὲ μίαν ἐκδοχὴν ἢ ὁποία ἠκούσθη μετεκλογικῶς. Ὅτι δῆθεν ὅλοι οἱ καταδικαζόμενοι ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια εἶναι δικαστικοὶ κατάδικοι. Ἐνῶ τὴν διάκρισιν μετὰξὺ πολιτικῶν καὶ κοινῶν ἐγκλημάτων θὰ πρέπει νὰ τὴν ἀναζητήσωμεν εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀδικήματός των. Βεβαίως ὑπάρχουν καὶ οἱ πολιτικοὶ κρατούμενοι, οἱ ὁποῖοι κρατοῦνται ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως. Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν ἀνάκαθεν ὅλοι οἱ πολιτικοὶ ἐξόριστοι. Ὅταν ὁμως ὁμιλοῦμεν περὶ καταδίκων ἐννοοῦμεν πάντοτε ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν κρίσιν τῆς Δικαιοσύνης καὶ κατεδικάσθησαν νομίμως, ὑποτίθεται, δι' ἀδικήματα τὰ ὁποία ὁ ἴδιος ὁ Ποινικὸς Νόμος χαρακτηρίζει εἴτε κοινὰ εἴτε πολιτικὰ εἴτε καὶ μικτὰ.

Πέραν τῆς διαφωνίας μας αὐτῆς, ὁμως, ἡ ὁποία ἔχει καθαρῶς θεωρητικὸν χαρακτήρα. ἀφοῦ ἐλπίζομεν ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς ἀπολύσεως τῶν σήμερον πολιτικῶν κρατουμένων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὅλοι δικαστικοὶ κατάδικοι, ὑπάρχει ἓνα ἄλλο θέμα, κάπως περισσότερο οὐσιαστικόν. Ἡ κειμένη νομοθεσία, δηλαδὴ ὁ νόμος 2058, ὡς ἐτροποποιήθη καὶ ἰσχύει σήμερον, ἐπιτρέπει εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ ἀπολύῃ πάντα κατάδικον τῆς κατηγορίας αὐτῆς καὶ ἂν ἀκόμη ἔχει καταδικασθῆ εἰς ἰσόβια δεσμὰ καὶ ἂν ἀκόμη ἢ πρότασις τοῦ ἀρμοδίου σχετικοῦ Συμβουλίου εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν ἀπόλυσίν του. Συμφωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ τὸ ὑπεστηρίξαμεν ἐγγράφως δι' ὑπομνήματος, τὸ ὁποῖον εἶχομεν ὑποβάλλει εἰς τὸν τότε Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι ἀρνούμενος οὗτος νὰ ἀπολύσῃ τοὺς ἐν λόγῳ καταδίκους ἄνευ πολιτικῶν ἀνταλλαγμάτων ὑπὲρ τοῦ τότε κυβερνῶντος κόμματος καὶ ἄνευ τῆς ἀπογραφῆς ὑπὸ τούτων δηλώσεως ἀποκηρύξεως τῶν πολιτικῶν των φρονημάτων, μετέβαλεν τοὺς κατάδικους τούτους εἰς πολιτικούς ὁμήρους τοῦ καὶ παρεβίαζε τὸ στοιχειῶδες δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἀναμφισβητήτως ἔχει πᾶς ἄνθρωπος τῆς ἐλευθερίας τῆς πολιτικῆς του συνειδήσεως.

Ἡ λογικὴ συνέπεια θὰ ἐπέβαλεν σήμερον εἰς τὸν φέροντα τὸ ἀξίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ἰδρυτικὸν καὶ διακεκριμένον μέλος τῆς Ἐνώσεώς μας, νὰ ἀπαλλάξῃ ὀριστικῶς πάσης πολιτικῆς δεσμεύσεως τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου 2058 καὶ ἐπὶ τῆ βάσει τούτου νὰ προβῆ εἰς τὴν ἀπόλυσιν τῶν κρατουμένων, ποὺ ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις του. Δυστυχῶς ἀντ' αὐτοῦ ἐπεκράτησεν ἡ ἄποψις ὅτι θὰ ἔπρεπεν νὰ τροποποιηθῆ προηγουμένως ὁ νόμος 2058 καὶ νὰ ρυθμισθῆ κατ' ἄλλον τρόπον ἢ διαδικασία τῆς ἀπολύσεως τῶν κρατουμένων τούτων βάσει ἐνὸς ἄλλου κριτηρίου: ὅτι δηλαδὴ θὰ ἔπρεπεν νὰ ἀπολύεται ἐφεξῆς τῶν φυλακῶν ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς μὴ ὑποτροπῆς του πᾶς κατάδικος συμπληρῶν 10ετῆ φυλάκισιν. Διατί, ὁμως, τὸ κριτήριον αὐτό, δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, χωρὶς νὰ προβῆ καὶ εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου 2058; Τὸ λέγομεν αὐτό, διότι φοβούμεθα καὶ τὰς τυχόν περιπετείας τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ τὴν βραδύτητα τῆς ἐπιψηφίσεώς του. Πράγματι ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα τελικῶς θὰ ἠδύνατο νὰ στραφοῦν καὶ ἐναντίον τῶν προθέσεων τῆς ἰδίας τῆς κυβερνήσεως καὶ ἐναντίον τῶν ἰδίων τῶν κρατουμένων. Οἱ τελευταῖοι θὰ ἔβλεπον ἔτσι νὰ παρατείνεται, ὅχι ἀπλῶς τὸ 10ετές, ἀλλὰ διὰ τοὺς περισσότερους ἐξ αὐτῶν τὸ 18ετές μαρτύριον τῆς φυλακίσεώς των. Ἐὰν δὲ εἰς αὐτὰ προσθέσωμεν καὶ τὸν κίνδυνον ἀναβολῆς τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νέου νομοσχεδίου λόγῳ τῶν θρυλουμένων νέων ἐκλογῶν, νομίζομεν ὅτι γίνεται περισσότερο ἀκόμη ἔντονος ἡ ἐσφαλμένη κυβερνητικὴ τοποθέτησις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Δι' αὐτὸ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐνώσεως ὑπὲρ τῶν Δικαιωμάτων ἀπευθύνομεν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὴν ἔντονον ἐκκλησίαν πρὸς τὸν Κον Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὸν

Κον 'Υπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ὅπως ἀναθεωρήσουν τὴν χαραχθεῖσαν πολιτικὴν των καὶ ἐπιτρέψουν ὥστε εἰ δυνατόν ἡ 1η τοῦ Νέου Ἔτους 1964 μὴ εὕρη κανένα πολιτικὸν κρατούμενον εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοκρατικοῦ Κράτους. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ θέλομεν νὰ τονίσωμεν ἐπίσης ὅτι τόσον ἡ διάκρισις περὶ «εἰδεχθῶν» ἐγκλημάτων, ὅσον καὶ ἡ τυχὸν ἐξαίρεσις τῶν καταδίκων βάσει τοῦ νόμου 375 δὲν θὰ μᾶς εὕρισκον ἐπίσης συμφώνους. Ἡ πρώτη, τῶν εἰδεχθῶν ἐγκλημάτων, διότι οὔτε ὅτε κατεδικάσθησαν οἱ περὶ ὧν πρόκειται κατάδικοι ἢ νομοθεσία ἢ ποινικὴ ἀνεγνώριζε τὴν διάκρισιν «εἰδεχθούσων» τῆς πράξεως, οὔτε ὁ νόμος 2058 ὡς διευτύθη τὸ 1951 εἶχε δεχθῆ τοιαύτην διάκρισιν, οὔτε τέλος οἱ ὄροι, μὲ τοὺς ὁποίους ἔγιναν αἱ δίκαι τῶν καταδίκων τούτων, ἦσαν τόσον ἀντικειμενικοὶ καὶ ἀμερόληπτοι, ὥστε νὰ ἐπιτρέπεται σήμερον ἡ εἰσαγωγή τοῦ νέου αὐτοῦ στοιχείου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκινδύνευε νὰ περιορίσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπολυτέων καταδίκων. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν τοῦ νόμου 375, πιστεύομεν ἐπίσης ὅτι, πλὴν τοῦ ὅτι ὁ νόμος οὗτος θὰ ἔδει νὰ καταργηθῆ ὡς ἀντισυνταγματικός, δὲν ὑπάρχει κἄν τὸ ἀδίκημα τῆς κατασκοπείας, διὰ τὸ ὁποῖον προβλέπεται ἡ ἐφαρμογὴ του, διότι δι' ὅλους τοὺς καταδικούς, περὶ τῶν ὁποίων πρόκειται, ὑπῆρξε μία ἀπαράδεκτος ἐπέκτασις τῆς ἐννοίας τῆς κατασκοπείας, καὶ μία σύνδεσις τῆς μὲ τὴν παράνομον δρᾶσιν των ὑπὲρ τοῦ ἐξορίστου Κ.Κ.Ε. Ἡ δρᾶσις ὅμως αὕτη διώκεται βάσει τοῦ νόμου 509 καὶ ἀποτελεῖ ἓνα τυπικὸν καὶ οὐσιαστικὸν πολιτικὸν ἀδίκημα, ἄσχετον τελείως πρὸς οἰανδήποτε κατασκοπευτικὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐνόχου αὐτῆς.

Πέραν τοῦ θέματος τούτου ὑπάρχει μία ἄλλη σειρά θεμάτων, ἡ ὁποία ἀναμένει τὴν ρύθμισίν της:

1) Εἶναι ἡ ἄρσις τῶν οικονομικῶν κυρώσεων αἱ ὁποῖαι εἶχον ἐπιβληθῆ ἐναντίον προσώπων, τὰ ὁποῖα εἶχον θεωρηθῆ κατὰ τὰ ἔτη 1946 - 1949 ὡς ἔνοχα ὑποστηρίξεως τῶν συμμοριτῶν. (Στερήσεις συντάξεων, δημεύσεις γεωργικῶν κλήρων καὶ ἄλλων περιουσιακῶν στοιχείων κλπ.). Τὸ θέμα τοῦτο ἀπὸ μακροῦ ἐκκρεμεῖ καὶ ἡ νομοθετικὴ του ρύθμισις εἶναι ἐπείγουσα ἠθικὴ ὑποχρέωσις τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως.

2) Δὲν ὑπάρχουν πλέον πολιτικοὶ ἐξόριστοι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ θεσμὸς ὅμως τῆς διοικητικῆς ἐκτοπίσεως διατηρεῖται πάντοτε ἄθικτος καὶ εἶναι ἡ Δαμόκλειος σπάθη, ἡ ὁποία ἀπειλεῖ πάντοτε τὴν ἐλευθερίαν τῶν πολιτῶν. Ἡ πλήρης κατάργησις τοῦ μέτρου τῆς διοικητικῆς ἐκτοπίσεως ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν τῆς δημοκρατίας εἰς τὴν Ἑλλάδα.

3) Τὰ πιστοποιητικὰ κοινωνικῶν φρονημάτων καὶ ὁ ἀστυνομικὸς ἔλεγχος τῆς ἰδεολογικῆς τοποθετήσεως τῶν πολιτῶν ἀποτελοῦν ἐπίσης μίαν ἀπαράδεκτον ἐπέμβασιν καὶ πίεσιν τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν ἐναντίον τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως τῶν πολιτῶν. Ἐνα ἀπὸ τὰ πρῶτα συνεπῶς νομοθετικὰ μέτρα, ποῦ θὰ πρέπει νὰ ψηφίσῃ ἡ νέα Βουλὴ εἶναι καὶ ἡ κατάργησις τοῦ σατανικοῦ αὐτοῦ μέ-

σου τῆς βίας καὶ τῆς νοθείας ἐναντίον τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος.

Σύμφωνα καὶ μὲ τὴν Διακήρυξιν τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ μὲ τὴν Σύμβασιν τῆς Ρώμης ὅλοι οἱ πολῖται Ἕλληνες ἔχουν δικαίωμα ἐπὶ τῆς ἰθαγενείας των, τὴν ὁποῖαν δὲν δύνανται νὰ τοὺς ἀφαιρῆ ἀυθαίρετως τὸ Κράτος βάσει διοικητικῶν καὶ ἀστυνομικῶν κριτηρίων. Χθὲς 15ην ἐπέτειον τῆς Διακηρύξεως τοῦ Ο.Η.Ε. ἀνεγνώσαμεν εἰς τὰς ἐφημερίδας διὰ δημοσιεύθη ἀπόφασις τοῦ Ἑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ὁποίας στεροῦνται 185 Ἕλληνες, εὐρισκόμενοι εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τῆς ἑλληνικῆς ἰθαγενείας των, καθιστώμενοι οὕτω «ἀπάτριδες», λόγῳ «ἀντεθνικῆς δράσεως». Εἶναι θλιβερὸν σημεῖον ὅτι, 14 χρόνια μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, τόσοι πολλοὶ Ἕλληνες διὰ μιᾶς μονοκονδυλιάς στεροῦνται τῆς ἑλληνικῆς ὑπηκοότητός των προφανῶς λόγῳ τῶν φρονημάτων των καὶ ὅτι ἡ πράξις αὕτη ἐδημοσιεύθη τοῦλάχιστον ἐπὶ τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως. Οὕτω ἀντὶ νὰ ἀντιμετωπίζεται μίᾳ κάποιᾳ προοδευτικῇ λύσει τοῦ προβλήματος τῶν «ἀπατρίδων», ποῦ μᾶς ἐκληροδότησε τὸ παρελθόν, προστίθενται ἄλλαι δύο σχεδὸν νέαι ἑκατοντάδες Ἑλλήνων εἰς τὰς χιλιάδας, ποῦ ἤδη ὑπάρχουν ἐκτὸς τῶν ἑλληνικῶν ὁρίων.

5) Ἡ κατάργησις τῆς λοιπῆς ἐξαιρετικῆς νομοθεσίας τῶν ἐκτάκτων μέτρων τῆς περιόδου τοῦ ἐμφυλίου πολέμου εἶναι ἐπίσης ἐπείγουσα ἀνάγκη διὰ τὴν ἐξαφάνισιν καὶ τῶν τελευταίων ἰχνῶν τῆς περιόδου τῆς ἀνελευθερίας, τὴν ὁποῖαν ἐπέρασεν ὁ τόπος μας. Μεταξὺ τῶν νομοθετημάτων αὐτῶν κυρίαν θέσιν κατέχει ἀναμφισβητήτως ὁ ἀναγκαστικὸς νόμος 509. Ἐφ' ὅσον ὁ νόμος οὗτος διώκει τὴν ἐλευθερίαν τῆς πολιτικῆς σκέψεως καὶ πράξεως ὠρισμένης κατηγορίας πολιτῶν εἶναι ἀσφαλῶς ἀντίθετος πρὸς τὴν ἐννοίαν καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ δημοκρατικοῦ μας πολιτεύματος. Ἐξ ἄλλου δὲν πιστεύομεν ὅτι ἡ ὑπάρχουσα ποινικὴ νομοθεσία δὲν ἠμπορεῖ νὰ καλύψῃ τὴν διώξιν καὶ τὴν τιμωρίαν πολιτικῶν ἐνεργειῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξήρχοντο τῶν ὁρίων τῆς νομιμότητος.

6) Πρέπει ἐπίσης νὰ κατοχυρωθῆ ἡ διασφάλισις τῆς ἐλευθερίας τοῦ συνεταιρίζεσθαι, καὶ τοῦ συνδικαλιζέσθαι, μὲ τὴν κατάργησιν τῶν ἀστυνομικῶν ἐπεμβάσεων εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῶν ἀντιστοιχῶν ὀργανώσεων, καθὼς ἐπίσης καὶ μὲ τὴν πλήρη κατοχύρωσιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Συμβουλίων των ἀπὸ κάθε ἐπέμβασιν τῶν Νομαρχῶν ἢ καὶ τῆς κεντρικῆς Διοικήσεως εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων των, ἡ ὁποῖα δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ στηρίζεται εἰς τὴν ἐλευθέραν καὶ ἀνεπηρέαστον ἔκφρασιν τῆς γνώμης τῶν μελῶν των καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἡ κυρίαρχος εἰς πᾶσαν περίπτωσιν.

7) Ἐνα ἕτερον κατάλοιπον τοῦ παρελθόντος ἀναμένει ἐπίσης τὴν νομοθετικὴν ἄρσιν του. Εἶναι ἡ πλήρης κατάργησις τοῦ δικαιώματος τῶν Νομαρχῶν καὶ τοῦ Ἑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, νὰ ἀπολύουν ἐκπροσώπους τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καθαρῶς διὰ λόγους ἀντιθέσεως των πρὸς τὴν γενικὴν πολιτικὴν τῆς κυβερνήσεως. Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκησις εἶναι καὶ αὕτη ἓνα ἀναπόσπαστον τμήμα τῆς

δημοκρατικής λειτουργίας τῆς Πολιτείας. Καὶ ὅπως οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν Βουλὴν ἔχουν κατοχυρωμένην τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς γνώμης των κατὰ τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων των, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον πρέπει νὰ κατοχυρωθῇ ἓνα ἀνάλογον ἄσυλον ὑπὲρ τῶν αἰρετῶν ἐκπροσώπων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

Δύο διεθνεῖς πράξεις, στενῶς συνδεόμεναι μὲ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, ἀναμένουν ἢ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ἐφαρμογῆς των εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ καὶ τὴν νομοθετικὴν κύρωσιν των ἀπὸ τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ πρώτη εἶναι ἡ ἀποδοχὴ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τοῦ δικαιώματος τῶν πολιτῶν νὰ προσφεύγουν ἐνώπιον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, ὅπως τὸ προβλέπει ἡ Σύμβασις τῆς Ρώμης. Ἡ σχετικὴ διάταξις τῆς συμβάσεως, καίτοι ἔχει κυρωθῆ αὐτὴ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔχει ἀποκτήσῃ ἴσχυν ἑλληνικοῦ νόμου, παραμένει ἀνενεργός, διότι ἡ τότε ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐπεφυλάχθη νὰ προσχωρήσῃ βραδύτερον εἰς αὐτήν. Μία δημοκρατικὴ κυβέρνησις δὲν ἔχει κανέναν λόγον νὰ φοβῆται τὴν διεθνή αὐτὴ ἀρμοδιότητα, ἡ ἑποία ἀποτελεῖ ἓνα θετικὸν βῆμα, τὸ πλέον θετικὸν ἴσως, τὸ ὁποῖον ἔχει πραγματοποιηθῆ μεταπολεμικῶς, πρὸς τὴν διεθνοποίησιν τοῦ δικαίου τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1961 ἔχει προσυπογραφῆ εἰς τὴν Φλωρεντίαν ἀπὸ τὴν τότε ἑλληνικὴν κυβέρνησιν ὁ Κοινωνικὸς Χάρτης τῆς Εὐρώπης, ὁ ὁποῖος ἤλθεν νὰ συμπληρώσῃ τὸν Χάρτην τῶν Πολιτικῶν Δικαιωμάτων, ποὺ διετύπωσεν ἡ Εὐρωπαϊκὴ Σύμβασις τῆς Φώμης, μὲ τὴν ἀναγνώρισιν καὶ διακήρυξιν τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν δικαιωμάτων ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἡ νομοθετικὴ κύρωσις τοῦ Κοινωνικοῦ Χάρτου τῆς Εὐρώπης ἀποτελεῖ συνεπῶς ὑποχρέωσιν τῆς νέας Βουλῆς, ὥστε νὰ εὐθυγραμμισθῇ καὶ ἡ Ἑλλάς μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἀντίληψιν εἰς τὸ ζωτικὸν αὐ-

τὸ κεφάλαιον. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ νέα κυβέρνησις θὰ περιλάβῃ μεταξὺ τῶν πρώτων μελημάτων τῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν κύρωσιν τοῦ Χάρτου τῆς Φλωρεντίας.

Τέλος πολὺ συχνὰ ἓνα γενικώτερον πνεῦμα ἐλλείψεως σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος διέπει τὰς σχέσεις τῶν κρατικῶν ἐξουσιῶν πρὸς τοὺς πολίτας. Εἶναι αὐτὸ ἀποτέλεσμα δύο αἰτιῶν: Ἡ πρώτη ἀνάγεται εἰς τὴν ὅλην διανοητικότητα τὴν ὁποῖαν ἰδιαιτέρως ἐκαλλιέργησεν ἡ μακρὰ περίοδος τοῦ κρατικοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ εἰς πολλὰ ὄργανα τῶν δημοσίων ἐξουσιῶν. Ἡ δευτέρα ὀφείλεται εἰς κάποιον αἰσθημα ἡλαττωμένης ἀντιστάσεως, ποὺ ἐμφανίζει συχνὰ ὁ λαὸς μας ἀπέναντι εἰς τὴν βίαν καὶ τὴν ἀύθαιρσίαν τῶν ὀργάνων τοῦ κράτους. Αὐτὸ ὀφείλεται ἴσως καὶ εἰς τὸ συναίσθημα τὸ ὁποῖον ἔχουν οἱ πολῖται ὅτι ἡ διαμαρτυρία των ἐναντίον τοῦ ἀύθαιρετοῦντος ὀργάνου δὲν θὰ εὑρίσκει τὴν ἀνάλογον ἀπήχησιν καὶ τὰς ἐπιβαλλομένας κυρώσεις ἐκ μέρους τῶν προϊσταμένων του καὶ ὅτι ἐνδεχομένως θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ μεταβληθῶν ἀπὸ κατηγοροὺς εἰς κατηγοροῦμένους!

**

Θὰ ἐπαναλάβω, διὰ νὰ καταλήξω, ὅτι ὁλος αὐτὸς ὁ ἀπολογισμὸς, ὁ ὁποῖος ἐγίνε ἔχει σήμερον μίαν αἰσιόδοξον πρόβλεψιν. Ὅτι ὅπως δῆποτε ἡ ψῆφος τῆς 3ης Νοεμβρίου ἐκλείσεν ἀνεπιστρεπτί τὸν δρόμον τῆς ἐξουσίας διὰ τὰς ἀντιδημοκρατικὰς καὶ ἀνελευθέρους δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐδέσποσαν εἰς τὴν πατρίδα μας σχεδὸν ἐπὶ μίαν ὀλοκλήρον γενεάν. Καὶ ὅτι μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τῆς μεταβολῆς αὐτῆς, ἡ ὁποία πραγματοποιεῖται ὅλα θὰ πάνε καλύτερα διὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ὅτι ὁ ἀπολογισμὸς τῆς 10ης Δεκεμβρίου 1964 θὰ ἔχη πολὺ περισσότερα φωτεινὰ σημεῖα, ποὺ θὰ τείνουν νὰ ἐξαλείψουν καὶ νὰ ἐξαφανίσουν τὰ τυχὸν σκοτεινὰ, τὰ ὁποῖα παρελπίδα θὰ ἐξηκολούθουν νὰ διατηροῦνται ἕως τότε.

